

ΠΩΣ

πώς, ερωτημ. επίρρ. [<αρχ. πώς], πώς. **1.** με ποιο τρόπο: «δεν ξέρω πώς θα μπορέσω να βγω απ' αυτή τη δύσκολη κατάσταση που βρίσκομαι!». **2.** γιατί, με ποια λογική: «πώς δεν κάνει; || πώς έφτασες σ' αυτό το συμπέρασμα;». **3.** ως επιφών. **πώς!** (ειρωνικά) δίνεται ως αρνητική απάντηση με παράλληλο ειρωνικό μορφασμό: «περάσατε καλά στην εκδρομή; -Πώς!», δηλ. όχι, δεν περάσαμε καλά. (Ακολουθούν 95 φρ.)·

- άγνωστο πώς, βλ. λ. [άγνωστος](#)·

- *αμ πώς!* τι νόμισες! Χαρακτηριστική έκφραση του ηθοποιού Κώστα Χατζηχρήστου στο ρόλο του χωρικού Θύμιου· βλ. και φρ. *εμ πώς(!)*·

- *αμ πώς*, *αλλιώς*; βλ. λ. [αλλιώς](#)·

- *αυτό πάλι πώς το βλέπεις*; βλ. λ. [αυτός](#)·

- *δε μ' ενδιαφέρει το πότε, αλλά το πώς*, έκφραση απορίας ή ανησυχίας που δηλώνει πως δε μας απασχολεί ο χρόνος, η διάρκεια κατασκευής ενός έργου, αλλά ο τρόπος (από ποιοτική άποψη) με τον οποίο θα κατασκευαστεί. Επίσης δηλώνει πως δε μας απασχολεί πότε θα πεθάνω, αλλά με τον τρόπο (από άποψη ποιότητας) με τον οποίο θα τελειώσει η ζωή μου·

- *δεν έχει πώς*, βλ. λ. [έχω](#)·

- *δεν ξέρω (το) τι και (το) πώς*, δε γνωρίζω λεπτομέρειες για το λόγο, την αιτία και τον τρόπο με τον οποίο έγινε κάτι: «έχω μάθει ότι μάλωσαν, αλλά δεν ξέρω το τι και το πώς»·

- *εμ πώς!* και βέβαια, οπωσδήποτε: «θα 'ρθεις μαζί μας στην εκδρομή; -Εμ πώς!», δηλ. και βέβαια θα έρθω· βλ. και φρ. *αμ πώς(!)*·

- *εμ πώς*, *αλλιώς*; βλ. λ. [αλλιώς](#)·

- *κάνει πώς και πώς ή κάνει πώς και τι*, **α.** επιδιώκει με όλους τους τρόπους να αποκτήσει κάτι που λαχταράει πάρα πολύ: «κάνει πώς και πώς γι' αυτή τη γυναίκα || κάνει πώς και τι γι' αυτό τ' αυτοκίνητο». **β.** περιμένει κάποιον με μεγάλη λαχτάρα: «κάνει πώς και πώς να δει το γιο του, που έρχεται απ' το εξωτερικό, γιατί έχει τρία χρόνια να τον δει»·

- *κατά πώς...*, όπως, με τον τρόπο που, σύμφωνα με...: «κατά πώς πράξεις, θα πράξω || κατά πώς κινηθείς, θα κινηθώ»·

- *κατά πώς βλέπω τα πράγματα*, βλ. λ. [πρά\(γ\)μα](#)·

- *κατά πώς δείχνουν τα πράγματα*, βλ. λ. [πρά\(γ\)μα](#)·

- *κατά πώς έρχονται τα πράγματα*, βλ. λ. [πρά\(γ\)μα](#)·

- *κατά πώς έστρωσες, θα κοιμηθείς ή κατά πώς στρώσεις θα κοιμηθείς*, βλ. λ. *στρώνω*·

- *κατά πώς λέγεται*, βλ. λ. *λέγομαι*·

- *κατά πώς λέει*, βλ. λ. [λέω](#)·

- *κατά πώς λένε*, βλ. λ. [λέω](#)·

- *να δούμε πώς θα κάτσει η μπίλια*, βλ. λ. [μπίλια](#)·

- προσέχω πώς και πώς (κάτι), βλ. φρ. το 'χω πώς και πώς·
- πώς αλλάζουν οι καιροί! βλ. λ. καιρός·
- πώς αλλιώς; βλ. λ. [αλλιώς](#)·
- πώς αντέχει η καρδιά σου; βλ. λ. [καρδιά](#)·
- πώς αντέχει η καρδιά σου να...; βλ. λ. [καρδιά](#)·
- πώς αντέχει η ψυχή σου; βλ. λ. [ψυχή](#)·
- πώς αντέχει η ψυχή σου να...; βλ. λ. [ψυχή](#)·
- πώς από δω Γιωργάκη; έκφραση απορίας ή δυσaráεσκειας για την αναπάντεχη παρουσία σε κάποιον χώρο κάποιου που δε μας είναι ευχάριστη ή επιθυμητή. Πολλές φορές, λέγεται ενώ η παλάμη με τα δάχτυλα ανοιχτά κάνει μισή περιστροφή. Η έκφραση κυκλοφόρησε ευρέως στα τέλη της δεκαετίας του 1957 μετά την προβολή του κινηματογραφικού έργου Δελησταύρου και υιός με τον Βασίλη Λογοθετίδη τό οποίο σκηνοθέτησε ο Αλέκος Σακελλάριος·
- πώς αυτό; βλ. λ. [αυτός](#)·
- πώς βαστά η καρδιά σου; βλ. λ. [καρδιά](#)·
- πώς βαστά η καρδιά να...; βλ. λ. [καρδιά](#)·
- πώς βαστά η ψυχή σου; βλ. λ. [ψυχή](#)·
- πώς βαστά η ψυχή σου να...; βλ. λ. [ψυχή](#)·
- πώς βαστιέμαι, ένας Θεός το ξέρει! βλ. λ. [Θεός](#)·
- πώς βαστώ, ένας Θεός το ξέρει! βλ. λ. [Θεός](#)·
- πώς για; βλ. λ. [για](#)·
- πώς γίνεται και... ή πώς γίνεται να..., εκφράζει απορία, πώς είναι δυνατόν, πώς μπορεί: «πώς γίνεται και ζούνε μέσα σε τόση φτώχεια! || πώς γίνεται και τον προτιμούν όλες οι παρέες, ενώ είναι τόσο κωλόπαιδο! || πώς γίνεται να ζει τόσο σπάταλη ζωή, χωρίς να είναι πλούσιος!»·
- πώς δε(ν)... (ακολουθεί ρήμα), έκφραση με την οποία δηλώνουμε τη θετική στάση ή συμπεριφορά μας σε αυτό που δηλώνει το ρήμα της φράσης που μας απευθύνει ο συνομιλητής μας: «θέλεις να 'ρθεις μαζί μας στην εκδρομή; -Πώς δε θέλω», δηλ. και βέβαια θέλω ή «γιατί δε δουλεύεις; -Πώς δε δουλεύω», δηλ. και βέβαια δουλεύω ή «γιατί δεν τρως; -Πώς δεν τρώω», δηλ. και βέβαια τρώω·
- πώς είναι δυνατό(ν)! βλ. λ. [δυνατός](#)·
- πώς είναι τα πράγματα; βλ. λ. [πρά\(γ\)μα](#)·
- πώς είπατε; ή πώς είπες; **α.** έκφραση με την οποία δηλώνουμε σε κάποιον πως δεν ακούσαμε αυτό που μας είπε μόλις προηγουμένως και του ζητάμε να το επαναλάβει. **β.** ειρωνική έκφραση σε κάποιον που μας ζητάει κάτι παράλογο ή πέρα από τις δυνατότητές μας ή κάτι που, εν τέλει, δεν είμαστε διατεθειμένοι να του το δώσουμε: «θα μου δώσεις μέχρι αύριο τρεις χιλιάδες ευρώ; -Πώς είπατε;»·
- πώς έχουν τα πράγματα; βλ. λ. [πρά\(γ\)μα](#)·

- *πώς ήμουν και πώς έγινα*, δηλώνει τη θετική και συνήθως την αρνητική εξέλιξη στη ζωή ενός ατόμου. (Λαϊκό τραγούδι: *χτες το βράδυ στην ταβέρνα ήμουν σκεπτικός καθισμένος στη γωνιά μου μελαγχολικός, γέμιζα το ποτηράκι και το έπινα και σκεπτόμουνα πώς ήμουν και πώς έγινα*).

- *πώς και...*, λέγεται με ειρωνική διάθεση για αρνητικό σχολιασμό ατόμου: «πώς και δεν ήρθε ακόμη;», ενώ δηλ. είναι άτομο που έρχεται πάντα από τους πρώτους ή πρώτος ή «πώς κι έφυγε τόσο νωρίς;», ενώ δηλ. είναι άτομο που φεύγει πάντα από τους τελευταίους ή τελευταίο. Συνήθως της φρ. προτάσσεται το *μπα*. βλ. και φρ. *πώς (κι) έτσι και...(:)*.

- *πώς και γιατί*, βλ. λ. [γιατί](#).

- *πώς κάνεις έτσι!* λέγεται σε άτομο που αντιδρά με υπερβολικό τρόπο, συνήθως χωρίς σπουδαίο λόγο: «πώς κάνεις έτσι για μια τόση δα γρατζουνιά!». Πολλές φορές, η φρ. κλείνει με το *μωρέ παιδάκι μου* ή το *μωρέ παιδί μου* ή με το *ρε παιδάκι* ή το *ρε παιδί μου*.

- *πώς (κι) έτσι και...*; για ποιο λόγο; γιατί(:); «πώς κι έτσι και δεν ήρθε ακόμη; || πώς έτσι κι έφυγε τόσο νωρίς;». βλ. και φρ. *πώς (κι) ήταν αυτό και(...)*.

- *πώς (κι) ήταν αυτό και...*; έκφραση έκπληξης ή απορίας για την ανέλπιστα παρουσία ή χειρονομία κάποιου: «πώς κι ήταν αυτό και πέρασες να δεις τους γονείς σου; || πώς ήταν αυτό και θυμήθηκες να μου επιστρέψεις τα δανεικά που σου 'δωσα;». Συνήθως της φρ. προτάσσεται το *μπα*.

- *πώς κρατιέμαι, ένας Θεός το ξέρει!* βλ. λ. [Θεός](#).

- *πώς κρατώ, ένας Θεός το ξέρει!* βλ. λ. [Θεός](#).

- *πώς μετράει*; τι είδους άνθρωπος είναι; ποιο είναι το ποίον του(:); «φαίνεται συμπαθητικός άνθρωπος, αλλά ξέρει κανείς πώς μετράει;». Συνών. *τι βιολί βαράει*; / *τι καπνό φουμάρει*; / *τι ρόλο παίζει*; / *τι ώρες κάνει(:)*.

- *πώς μπόρεσες και...*; ή *πώς μπόρεσες να...*; έκφραση θαυμασμού ή αποδοκιμασίας για κάτι που είπε ή έκανε κάποιος: «πώς μπόρεσες κι αντιμίλησες κοιτάζαμ διευθυντή; || πώς μπόρεσες να διώξεις τόσο καλή γυναίκα από κοντά σου;». Στην πρώτη περίπτωση, μετά το ρ. της φρ. ακούγονται διάφορα θαυμαστικά όπως *ρε θηρίο* ή *ρε μεγάλε* ή *ρε μπαγάσα*, ενώ στη δεύτερη περίπτωση ακούγονται τα αποδοκιμαστικά όπως *ρε βλάκα* ή *ρε ηλίθιε* ή *ρε μαλάκα* ή *ρε χαμένε* και διάφορα άλλα.

- *πώς να το κάνουμε*, από οποιαδήποτε μεριά και να το εξετάσεις, ακόμη και αν εξαντλήσεις όλες τις πιθανότητες ή ακόμη και αν λάβεις υπόψη σου τις αντίθετες γνώμες, εξακολουθεί να υπάρχει το αρχικό δεδομένο: «μπορεί να μη τον συμπαθώ αλλά, πώς να το κάνουμε, είναι καλός άνθρωπος || δε γίνεται ν' αθετήσω το συμβόλαιο που υπέγραψα, πώς να το κάνουμε!». (Λαϊκό τραγούδι: *αρέσω, παιδί μου, αρέσω πώς να το κάνουμε, αρέσω, παιδί μου, αρέσω, δε θα πεθάνουμε*). βλ. και φρ. *όπως και να το κάνει κανείς*, λ. όπως.

- *πώς ναι!* έκφραση αμφισβήτησης ή απορίας στο βεβαιωτικό *ναι* που μας λέει κάποιος για κάτι: «έδωσες τα δανεικά που χρωστούσες στον τάδε; -Ναι. -Πώς ναι, αφού ο ίδιος μου είπε πως δεν του τα 'δωσες ακόμη!».

- *πώς νιώθεις τον εαυτό σου*; βλ. λ. [εαυτός](#).

- *πώς όχι!* έκφρασης αμφισβήτησης ή απορίας στο αρνητικό *όχι* που μας λέει κάποιος για κάτι: «ήταν ο τάδε στη συγκέντρωση; -Όχι. -Πώς όχι, αφού τον είδα με τα μάτια μου!».

- *πώς πάει*; ή *πώς πας*; ή *πώς τα πας*; ερώτηση ενδιαφέροντος για την πορεία των πραγμάτων στη ζωή κάποιου ανθρώπου.

- *πώς πάει η δουλειά*; ή *πώς πάν' οι δουλειές*; βλ. λ. [δουλειά](#).

- *πώς πάν' κόρακα τα παιδιά σου*; -*Όσο πάνε και μαυρίζουν*, βλ. λ. [παιδί](#).

- πώς πάν' τα κέφια; βλ. λ. κέφι·
- πώς πάν' τα πράγματα; βλ. λ. [πρά\(γ\)μα](#)·
- πώς πήγε; (κάτι), βλ. λ. [πάω](#)·
- πώς πήγες; ή πώς τα πήγες; (με κάποιον ή με κάτι), βλ. λ. [πιάω](#)·
- πώς σε λένε; βλ. λ. [λέω](#)·
- πώς σε φωνάζουν; βλ. λ. φωνάζω·
- πώς σου φαίνεται; βλ. λ. φαίνομαι·
- πώς στ' ανάθεμα! βλ. λ. ανάθεμα·
- πώς στα κομμάτια! βλ. λ. κομμάτι·
- πώς στην ευχή! βλ. λ. ευχή·
- πώς στην οργή! βλ. λ. οργή·
- πώς στο δαίμονα! βλ. λ. δαίμονας·
- πώς στο διάβολο! βλ. λ. διάβολος·
- πώς στο καλό! βλ. λ. καλός·
- πώς στον κόρακα! βλ. λ. [κόρακας](#)·
- πώς (τα) βλέπεις τα πράγματα; βλ. λ. [πρά\(γ\)μα](#)·
- πώς τη βγάζεις; βλ. λ. [βγάζω](#)·
- πώς τη βλέπεις τη δουλειά; βλ. λ. [δουλειά](#)·
- πώς την άκουσες; ή πώς την έχεις ακούσει; Βλ. λ. ακούω·
- πώς την είδες; ή πώς την έχεις δει; βλ. λ. [είδα](#)·
- πώς την είδες τη δουλειά; βλ. λ. [δουλειά](#)·
- πώς την ψάχνεις τη δουλειά; βλ. λ. [δουλειά](#)·
- πώς το αντέχει η καρδιά σου να...; βλ. λ. [καρδιά](#)·
- πώς το αντέχει η ψυχή σου να...; βλ. λ. [ψυχή](#)·
- πώς το βαστά η καρδιά σου να...; βλ. λ. [καρδιά](#)·
- πώς το βαστά η ψυχή σου να...; βλ. λ. [ψυχή](#)·
- πώς το λες αυτό! βλ. λ. [λέω](#)·
- πώς το μπορεί η καρδιά σου να...; βλ. λ. [καρδιά](#)·

- πώς το μπορεί η ψυχή σου να...; βλ. λ. [ψυχή](#).
- πώς το 'παθες και..., βλ. φρ. πώς ήταν αυτό και(...).
- πώς το τρίβουν το πιπέρι, βλ. λ. [πιπέρι](#).
- το περιμένω πώς και πώς ή το περιμένω πώς και τι, περιμένω με λαχτάρα να μου φέρουν κάτι ή να συμβεί κάτι: «παρήγγειλα ένα ανταλλακτικό για το αυτοκίνητό μου και το περιμένω πώς και πώς || λένε πως ο ανταγωνιστής μου θα χρεοκοπήσει και το περιμένω πώς και πώς».
- (το) πώς και το (πού), με ποιο τρόπο και σε ποιο μέρος: «πες μου πώς και πού έγινε το κακό; || το πώς και το πού θα σας τα πει καλύτερα ο τάδε, που ήταν αυτόπτης μάρτυρας». (Λαϊκό τραγούδι: και το ποιο όμορφο κορίτσι στη δική μου γειτονιά από μένα παίρνει ρότα **πώς και πού** να περπατά).
- το 'χω πώς και πώς ή το 'χω πώς και τι, το προσέχω πάρα πολύ να μην το χάσω, γιατί μου είναι ή το θεωρώ πολύτιμο, ανεκτίμητο: «αυτό το ρολόι ήταν δώρο του συχωρεμένου του πατέρα μου, γι' αυτό το 'χω πώς και πώς || αυτός ο πίνακας είναι πολύ σπουδαίο κομμάτι και το 'χω πώς και τι».
- τον (την) έχω πώς και πώς ή τον (την) έχω πώς και τι, τον (την) προσέχω πάρα πολύ, τον (την) φροντίζω πάρα πολύ, ιδίως από μεγάλη αγάπη: «η γυναίκα του είναι πολύ καλή και, παρόλες τις αταξίες του, τον έχει πώς και πώς || είναι τρελά ερωτευμένος με τη γυναίκα του και την έχει πώς και τι».
- τον περιμένω πώς και πώς ή τον περιμένω πώς και τι, τον περιμένω με λαχτάρα να έρθει να με συναντήσει: «έχω ραντεβού με τον τάδε, για να μου φέρει κάτι λεφτά, και τον περιμένω πώς και πώς».
- φυλάω πώς και πώς (κάτι), βλ. συνηθέστ. το 'χω πώς και πώς.
- ψάχνω το πώς και το γιατί, ψάχνω να ανακαλύψω τον τρόπο και το λόγο για τον οποίο συνέβη ένα γεγονός: «είμαι τόσο περίεργος μ' αυτή την υπόθεση, που ψάχνω το πώς και το γιατί κατέληξε σε φιάσκο!».

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας